

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מה.

עין משפט גזר מצוה

יד א מיי פ"ח מהל'
מעשה קרנות הלכה
[פ"ח] מ:
ב ב טז הלכה טו:
מז ג ד מיי פ"ה מהל'
מז הלכה ג:
יד ה ו מיי פ"ב מהל'
המז' ה טו סג עין
לט טו"ש"ע א"ח טי' תמז
ספ"ק ז:

רבינו הנגאל

והדין משום דהוה נזיר
וחטאת שני כתובין הבאין
אחד ואין מלמדיו. נזיר
הא דאמרן. חטאת דתניא
כל אשר יגע בבשרה יקדש
יכול א"פ"פ שלא בלע. חיל
בבשרה. עד שילבע
בבשרה יקדש להיות
כמוה. שאם פסולה היא
תפסל. ואם כשרה היא
תאכל כחמור שבה. פירוש
האכל חמור נאכל ליום ולילה
והשלמים לשני ימים
ולילה אם ניתן [נ"א]:
[ת"ק] (ב) מרד החטאת
שנשחטה היום על חתיכת
בשר שלמים שנשחטו
מאתמול. נאכל הבשר
בתורת שלמים בו ביום
בלבד. אבל לא בלילה
בבשר החטאת. ואם
נשחטו שניהם היום. נאכל
בתורת חטאת היום
והלילה לבד. אבל לא
למחר כשאר בשר שלמים.

הנה דהיה נצטרף
לאיסור. והוה פירוש נאכל
כחמור שבה. פנימים
נאכל בתורת שלמים
ופנימים נאכל בתורת
חטאת. כי השלמים
שנשחטו מאתמול היום
מותין ובלילה אסורין
באילה. והחטאת
שנשחטה היום מותרת
באילה כל הלילה. נמצא
השלמים בזה חמורין מן
החטאת. ורובן כי אמרין
שני כתובין הבאים כאחד.
היינו דתרויהוה חולין או
תרויהוה קדושים ינהו. אבל
זה חולין והוה נזיר. וזה
קדושים והוה חטאת. מצד
צדדי. ולא קרינן בהו שני
כתובין הבאים כאחד.
ונזהו דבריהם הללו. וחזרו
רבנן ואמרו טעם אחר.
למדנו מן החטאת היתר
מצטרף לאיסור. ומשמרת
למדנו ליתן טעם כעיקר.
ומיכן אתה דן לכל אסורין
כפי בחבורה בין זה ובין
בוה. ור' עקיבא ליתן טעם
כעיקר מנגעלי גרים גמור.
חטאת ונזיר תרויהוה
להיתר מצטרף לאיסור.
והוה להו שני כתובין
הבאין כאחד ואין מלמדיו.
ומקשר רב איש אליבא
דריבן עקיבא. הא דתניא
מכל אשר יעשה מגפן היין
מחוצנים ועד לו לימד על
איסור נזיר. נבון חצי זית
חוצין וחצי זית עין
שמצטרפין זה עם זה.
השתא לריב עקיבא חצי
זית וזית שהוה היתר וחצי
זית יין מצטרפי. שהיין
בלבד הוא אסור. והפט
מותר. חוצין וזית ששניין
אסורין לנזיר מביעיא.
ושנין פת ריין ביחד. אבל
זה בעצמו וזה בעצמו לא
מצטרפי. חוצין וזית אפילו
בוה אחר זה מצטרפי.

תניא בצק שבסידקי
עריבה אם יש כזית במקום
אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד.
במקום [שאין עשוי לחזק. אבל במקום שעשוי לחזק אינו
חייב לבער. פירוש מקום] שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכת עובט וכו' א"פ. שהוא כזית.
ש"מ פחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני ליה רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו
כזית במקום אחד חייב לבער. וכן במקום שאין עשוי לחזק אפילו כל שהוה אסור. תניא כלישנא קמא תניא כלישנא בתרא
אין

משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד. מינה לרש"י
אמאי לא קאמר נזיר וחמור דר"ע לרש"י כל צד התערבות
(זכחים 97 ע"ב): **ר"ף** גרם בחומר שבהן. ומיירי בחטאת ושלמים
ואם נבלע החטאת¹ צלמים שנשחטו אמתול נאכל כחומר השלמים

ואינו נאכל צלילה ואם נבלע החטאת
צלמים שנשחטו היום נאכל כחומר
החטאת ואינו נאכל למחר לשון
הצרייתא קשה דלמר עד שיבלע
בצורה משמע דליירי צהיתר שנבלע
באיסור והדר קאמר יקדש להיות
כמוה משמע שהאיסור נבלע צהיתר:
ורבנן אמרי דף חטאת דהיתר
מצטרף לאיסור. אורי'²
דנזיר צד' ג' מינין (דף 97 ע"ב): משמע
נזיר וחטאת לרצנן תרויהוה לטעם
כעיקר דקאמר התם לר"י דאי כתב
רשמנא חטאת חולין מקדשים לא
גמרינן ואי כתב רשמנא נזיר חטאת
מנייר לא ילפינן דחמיר איסוריה
דאפילו חרצן אסירי ליה:

בשמעתין משמע דמעם
בעיקר דאורייתא.
ילפינן מנזיר דלאו אסמכתא היא
דמד"ע דלמר לקי אהיתר מנצטרף
לאיסור צהיתר נשמע לרצנן וקשה מפ'
כל הצצר (חולין 97 ע"ב) וממסכת
ע"ג (דף 101 ע"ב): **ואם** מפורש:
באין שלא במקום אישיה. פ"ה
דשלא צמקוס לישא עובר

צפחות מנזיר עריבה דלמר לקמן לא
אמרן מלכא צריצה אכל צבית חייב
לצער מלש דזימנין (י) דמיכקו ופלי
אהדי ולפ"ה מייפוק ליה דפחות מכזית
חייב לצער שלא צמקוס לישא ונראה
לר"י דמקום העשוי לחזק היינו את
הכלי צין צמקוס לישא וצין שלא
צמקוס לישא עשוי לחזק² אך צמקוס
לישא יש להחמיר יותר שיש לחזק
שדצק פחותה עיסה לעיסה אחרת
על ידי לישא או מצלע מן העיסה ולכן
כזית צמקוס לישא אפילו עשוי לחזק
עובר אף על גב דודאי מצטלו כיון
דאיכא תרתי לרעומת כזית צמקוס
לישא ופחות מכזית אפילו צמקוס
לישא אי עשוי לחזק לא גזרו ציה
רצנן דכיון שהוה דצר מועט יכול
לשמור שלא ליות עליו וכן כזית שלא
צמקוס לישא אי עשוי לחזק אף עובר
אכל פחות מכזית ושלא צמקוס לישא
אפילו אין עשוי לחזק מותר³:

כופס
ובמקום שאין עשוי לחזק חוצין ועובר דברים אמורים בכזית אבל
בפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חוצין ואינו עובר
ותניא כלישנא בתרא⁴ בצק שבסידקי עריבה במקום העשוי לחזק

אין
אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד.
במקום [שאין עשוי לחזק. אבל במקום שעשוי לחזק אינו
חייב לבער. פירוש מקום] שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכת עובט וכו' א"פ. שהוא כזית.
ש"מ פחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני ליה רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו
כזית במקום אחד חייב לבער. וכן במקום שאין עשוי לחזק אפילו כל שהוה אסור. תניא כלישנא קמא תניא כלישנא בתרא
אין

משום דזדוכתא אחריתי נמי כתבה רשמנא ושני כתובין הבאין כו'
אכל לרצנן דמוקי ליה לטעם כעיקר לא הוה שני כתובין הבאין כאחד
דמפרש לקמיה: **כל אשר יגע בצורה**. צצר חולין או שלמים שזמן
אכילתו מרובה מחטאת ונגע בחטאת יקדש דמפרש להיות כמוה

שחט פסולה הימה החטאת כגון פיגול
או פסול אחר מיפסל אף זו שבלעה
ממנה ואם כשירה היא החטאת
מהניא לצולעת הימנה לאסור באכילה
אלא כחמור שבה כחומר החטאת
שנבלע זה לפנים מן הקלעים ולזכרי
כהוה וליום ולילה אחד: יכול אפילו
לא נלע. הנוגעת זה ממנה קאמר
רשמנא יקדש ת"ל כו': **סאכל**
הצולעת כחמור שבה שהרי יש זה צ'
מינין אחד חמור ואחד קל וכולה
הולכת אחר החמור אלמלא היתר
מנצטרף לאיסור: **מיירך** לר"י.
תרויהוה דמפרש לקמיה ולא הוה שני
כתובין הבאין כאחד דחד מצדדיה לא
מזי יליף דנימא מדהדר כתביה
לא לזיך ולא ילפא מתכרייה ש"מ דווקא
הכי) קאמר: חולין. להחמיר לא
גמרי מדיון קדשים דדיון קדשים להיות
חמורין: **ה"ג** ורצנן אמרי לך **מיירך**
לר"י חטאת. אשמועינן משום דהיתר
מנצטרף לאיסור (ב) ואי נמי לא איבלע
צכולה אי אכל חצי זית פיגול וחצי זית
היתר צבת אחת ניגמור מינה

דצדקש' יחייב וימיה צשאר איסורין
לא אמרינן הכי ואפילו צהיתר דחולין
מקדשים לא גמרינן ומשרת (א) לאו
לאגמורי היתר מנצטרף לאיסור אהא
צהיתר אלא ליתן טעם כעיקר דמניעולי
נכרים לא יליף דחידוש הוא ואיכא
למכתביה צהיתר ומכאן אתה דן לכל
המורה: **ור' עקיבא**. אית ליה
גייעולי נכרים לאו חידוש הוא (א) דלא
מנצטרף קרא לטעם כעיקר הלך
לר"ע כיון דשמעת ליה דמפיק משרת
להיתר מנצטרף לאיסור על כרחין
תרויהוה הני להיתר מנצטרף לאיסור
אמו והוה ליה חטאת קרא יתירא
דמזי למיגמר מנזיר והוה להו שני
כתובין הבאין כאחד ומש"ה פשיטא
ליה לרבי יוחנן דר"ע לא גמר שאר
איסורין מנזיר דהא לא מני דשני
כתובין ניהו. והא ליתא למימר משרת
להיתר מנצטרף לאיסור ומחולת לטעם
כעיקר דגייעולי נכרים חידוש הוא
ולא מני גמר חטאת מינייהו ואין
כאן שני כתובין דא"כ טעם כעיקר
בשאר איסורין מנא ליה מניעולי
נכרים לא גמרינן ורצנן דפליגי עליה דר"א
ללא חזקו הצבלי אלמלא לית להו טעם
כעיקר דאורייתא מפקי להאי משרת

מוסף רש"י
שני כתובין הבאין
כאחד דהוה נזיר ומלמדיו.
מללא כתיב אחד ונגמור
כולה מינה (דדיון 101 ע"ב).
עד שילבע בבשר. כגון
ההפקן שזמן חטאתו אהא
ממנו לזי של שלמים ונבלע
גור ומכאן חזי למדיה היתר
מנצטרף לאיסור צדקשים.
ואין לנמד מכלא טעם
כעיקר. שאין זה טעם אלא
מנא (זכחים 97 ע"ב). להיות
כמוה. הנוגע זה ונבלע
ממנה חולין (ט). שאם
פסולה היא תפסל.
יפסל הנוגע (ט) עם
החטאת פסולה כגון שער
עליה ליה ויום ומכאן
בו צצר שלמים. יתא שני
שלמים אסור מנזיר (נד)
(ד). ואם כשרה. שלא
עבר אהו היום (ט).
תאכל כחמור שבה.
יפסל זו חמור שנשחטה.
שאפילו צן שלמים אסורין
ללא אלא לזי כזית כהוה
ליום ולילה ולפנים מן
הקלעים (חולין 97 ע"ב).
יש זה עשוי לחזק אינו מניע
וכחומר שנשחטה מכלא
(זכחים 97 ע"ב).

מוסף תוספות
א. והו"פ בחמור שבהן
דפנימים נאכל בתורת
שלמים ופנימים נאכל
בתורת חטאת. מוס' אומן.
שלמים נאכלים לב' ימים
ולילה אחד וחטאת אינה
נאכל אלא ליום ולילה.
חמור ר"פ. ב. שנשחטה
היום. מוס' שאין. ג. שיש
מקומות שאין הכלי עוב
ונח לידק ומנוח לו
דבר הקשה הנרקש.
ט. ד. והכי פירוש.
קמייתא שלא במקום לישא
הלכך שרי אפי' כזית
במקום העשוי לחזק
ופחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק. בתרויהוה
במקום לישא הלכך מייקא
העשוי לחזק לא שרי אלא
בפחות מכזית אפי' במקום
העשוי לחזק אסור כיון
דהוה במקום לישא. מוס' הל"ש.

בטל במיעוטו. ודייקנן לא שנו פחות מכזית בטל. אלא במקום שעשוי לחזק שנשעה כעץ. אבל כזית אפילו במקום העשוי לחזק אסור כיון
דהוה במקום לישא. מוס' הל"ש.
אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד.
במקום [שאין עשוי לחזק. אבל במקום שעשוי לחזק אינו
חייב לבער. פירוש מקום] שיש בו סדק או נקב ונתן זה הצבצק לשתמו שנמצא עושה מלאכת עובט וכו' א"פ. שהוא כזית.
ש"מ פחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני ליה רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו
כזית במקום אחד חייב לבער. וכן במקום שאין עשוי לחזק אפילו כל שהוה אסור. תניא כלישנא קמא תניא כלישנא בתרא
אין